

Reykjanesbær
Gunnar Kr Ottosson
Tjarnargötu 12
230 Reykjanesbær

Reykjavík, 27. september 2021
UST202109-135/A.B.
10.04.01

Efni: Lýsing – Breyting á aðalskipulagi Reykjanesbæjar 2015-2030 og nýtt deiliskipulag – Stækkun iðnaðarsvæðis I5a fyrir fiskeldi

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Reykjanesbærjar er barst 14. september sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um lýsingu að breytingu á aðalskipulagi Reykjanesbæjar 2015 – 2030 og á nýju deiliskipulagi vegna fiskeldis á iðnaðarsvæði I5a.

Í erindinu kemur fram að breytingin gengur út á að stækka iðnaðarsvæði I5a og minnkar óbyggt svæði að því nemur, en áform eru um uppbyggingu nýrrar fiskeldisstöðvar á svæðinu vestan við Reykjanesvirkjun í Auðlindagarði HS Orku. Auk þess segir að umfang fyrirhugaðs fiskeldis sé áætlað allt að 40.000 tonna framleiðsla á ári og að landþörf starfseminnar sé um 20 ha. Áætlað byggingarmagn er um 21.000 m² fyrir fiskeldisstöð auk fiskeldiskerja.

Affall og ylsjór

Í lýsingu kemur fram að nýta á affallsstrauma orkuversins í starfsemi fiskeldisins. Umhverfisstofnun vill vekja athygli á að fram kemur í tilkynningarskýrslu um *Nýtt sjóvinnslusvæði við Reykjanesvirkjun* að affallsvatn sé vaktað m.t.t. þekktra mengunarþátta og hefur styrkur blýs, króms, nikkels, kopars, sinks og kadmíums mælst innan marka sem tilgreind eru í reglugerð 796/1999 um varnir gegn mengun vatns svo lítil, mjög lítið eða engin hættu sé á áhrifum, en arsen hefur mælst innan umhverfismarkka III sem gefur til kynna að áhrifa megi vænta á viðkvæmt lífríki skv. reglugerðinni. Auk þess kemur fram að mælst hefur uppsöfnun á blýi og sinki í þangi sem er næst affalli virkjunarinnar.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um affallsvatnið í tillögunni sem nýta á í fiskeldið og hver áhrif þess sé á fyrirhugaða starfsemi og á lífríki næst affallinu.

Hraun

Í leiðarljósi svæðisskipulags Suðurnesja 2008–2024 kemur fram að helstu náttúruauðlindir Suðurnesja eru einstakar jarðmyndanir sem séu á heimsmælikvarða og ber að vernda.

Umhverfisstofnun bendir á að hraunið fellur undir a. lið 2. mgr. 61. gr. laga nr. 60/2013 um náttúruvernd.

Í 61. gr. laganna er kveðið á um sérstaka vernd þeirra vistkerfa og jarðminja sem taldar eru upp í 1. mgr. og 2. mgr. sama ákvæðis. Samkvæmt 3. mgr. ákvæðisins ber að forðast röskun þeirra náttúrufyrirbæra, sem undir greinina falla, nema brýna nauðsyn beri til og ljóst að aðrir kostir séu ekki fyrir hendi. Í greinargerð með frumvarpi til laga um náttúruvernd er með orðalaginu „brýn nauðsyn“ lögð áhersla á að einungis mjög ríkir hagsmunir geti réttlætt röskun og þá fyrst og fremst brýnir almannahagsmunir.

Í lýsingunni kemur fram að landþörf starfseminnar sé um 20 ha. Að mati Umhverfisstofnunar gæti framkvæmdin haft umtalsverð óafturkræf áhrif á hraun sem fellur undir 61. gr. náttúruverndarlaga.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að áætlunin sé í samræmi við ákvæði laganna og við valkostagreiningu séu verndargildi hraunasvæða metin og m.a. tekið tillit til jarðmyndana, s.s. gíga, hrauntraða og hraunfláka.

Úrgangsmál

Umhverfisstofnun telur mikinn umhverfisávinning felast í því að minnka magn lífræns efnis í urðun og tekur fram að næringargildi efnisins sem fellur til við fiskeldi er talsvert og því hentugt til endurnýtingar. Stofnunin hefur unnið leiðbeiningar¹ til aðila í fiskeldi á landi um endurnýtingarmöguleika fastefna/sets úr frárennsli í stað þess að farga því með urðun.

Auk þess bendir stofnunin á að umhverfis- og auðlindaráðuneytið hefur gefið út nýja stefnu um meðhöndlun úrgangs sem nefnist *Í átt að hringrásarhagkerfi*.² Þegar kemur að innleiðingu hringrásarhagkerfis í úrgangsmálum á Íslandi er um að ræða tvær stefnur ráðherra sem mynda sameiginlega heildarstefnu í úrgangsmálum. Annars vegar stefna um úrgangsförvarnir, sem kom út í fyrsta sinn árið 2016 undir heitinu *Saman gegn sóun*, og hins vegar stefnan um meðhöndlun úrgangs, *Í átt að hringrásarhagkerfi* sem kom út í júní 2021. Sú stefna, *Í átt að hringrásarhagkerfi*, kemur í stað *Landsáætlunar um meðhöndlun úrgangs 2013–2024*, í samræmi við breytingar sem gerðar voru árið 2014 á lögum um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um magn úrgangs og meðhöndlun hans í tillögunni.

Fráveita

Umhverfisstofnun bendir á að öll fráveita skal vera skv. reglugerð nr. 798/1999 um fráveitu og skólp. Auk þess segir í gr. 9.2 segir að öllu skólpi sem veitt er til sjávar skal veitt minnst 5 metra niður fyrir meðalstórstraumsfjöruborð eða 20 metra út frá meðalstórstraumsfjörumörkum enda séu skilyrðin í 6. og 10. gr. uppfyllt. Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé nákvæmlega um hvernig fráveitumálum verði háttað, þar sem komi fram magn og umfang fráveitu, eðli hreinsivirkja og auk þess er mikilvægt að það komi fram hvert sé ástand viðtakans.

¹ https://ust.is/library/Skrar/Atvinnulif/Mengandi-starfsemi/Lei%c3%b0beiningaskjal_fraveitu_og_fastefnismedhondlun_2020.pdf

² <https://www.stjornarradid.is/library/02-Rit--skyrslur-og-skrar/Stefna%20um%20me%C3%B0h%C3%B6ndlun%20C3%BArgangs%202021-2032%20090621.pdf>

Þessu tengt minnir stofnunin á að fastefnið sem síast úr hreinsikerfum frárennslis fiskeldisins er að mestu næringarefni köfnunarefnis og fosfórs í formi saurs fiska og fódurleifa og því mikilvægt að fjallað sé um í áætlunni um magn og meðhöndlun úrgangs frá síum hreinsikerfisins.

Loftslagsstefna

Umhverfisstofnun vill benda á að í c. lið. 5. gr. laga nr. 70/2012 um loftslagsmál segir, að sveitarfélög skulu setja sér loftslagsstefnu, þar sem stefnan skal innihalda skilgreind markmið um samdrátt í losun gróðurhúsalofttegunda og kolefnisjöfnun starfseminnar ásamt aðgerðum svo að þeim markmiðum verði náð.

Umhverfisstofnun vill benda á að í umhverfisþætti 2.2 *Losun gróðurhúsalofttegunda* væri æskilegt að loftslagsstefna sveitarfélagsins væri höfð til viðmiðunar við gerð áætlunnarinnar.

Grunnvatn

Umhverfisstofnun bendir á að nú er unnið að innleiðingu laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Markmið laganna er að vernda vatn og vistkerfi þess, hindra frekari rýrnun vatnsgæða og bæta ástand vatnavistkerfa til þess að vatn njóti heildstæðrar verndar. Jafnframt er lögunum ætlað að stuðla að sjálfbærri nýtingu vatns og langtímavernd vatnsauðlindarinnar. Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að tekið sé tillit til ákvæða laganna í tillögunni og vill stofnunin benda á vefsíðuna www.vatn.is.

Ætla má að rekstraradili mun dæla upp jarðsjó sem er undir grunnvatnslínu sem hefur vatnshlotanúmerið 104-263-G og nefnist það Reykjanes. Grunnvatnshlot þurfa að ná umhverfismarkmiðum sínum um góða magnstöðu skv. reglugerð nr. 535/2011 um flokkun vatnshlota, eiginleika þeirra, álagsgreiningu og vökun. Umhverfisstofnun bendir á að hugsanlegt er að sjótaka geti haft neikvæð áhrif á magnstöðu, en magnstaða er mælikvarði á það hversu mikil áhrif, bein eða óbein, vatnstaka hefur á grunnvatnshlot.

Umhverfisstofnun bendir á að vatnshlotið sem er hér til umfjöllunar er nú þegar undir álagi vegna vatnstöku. Umhverfisstofnun vill vekja athygli á skýrslu³ sem unnin var fyrir Umhverfisstofnun af Veðurstofu Íslands um grunnvatnshlot sem kunna að vera undir marktæku álagi vegna vatnstöku og/eða endurnýjunar af mannavöldum og er að finna á heimasíðu Umhverfisstofnunar vatn.is. Þar kemur m.a. fram að mjög mikil vatnstaka sé úr vatnshlotinu sem geti valdið álagi á vatnshlotið (tafla 4. bls 10).

Um vöktun vatns vegna atvinnurekstrar sem getur haft í för með sér mengun fer samkvæmt ákvæðum í starfsleyfi. Stofnunin minnir á að sjótaka er leyfis skyld og þarf að sækja um nýtingarleyfi til Orkustofnunnar (OS) skv. 6. gr laga nr. 57/1998 um rannsóknir og nýtingu auðlinda í jörðu. Tryggja þarf að ástand grunnvatnshlots versni ekki en mat á því hvort sjótaka hafi ekki neikvæð áhrif á grunnvatnsstöðu er tekin við leyfisveitingu þess stjórnvalds (OS).

Umhverfisstofnun bendir á að í 28. gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála segir, þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar, að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skuli vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í vatnaáætlun. Við

---

³ http://vatn.is/library/sida/haf-ogvatn/DE_ofl_2020_02_Grunnvatnshlot%20m%c3%b6gulega%20undir%20%c3%a1lagi.pdf

endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar.

Virðingarfyllt,

Axel Benediktsson
sérfræðingur

Ísak Már Jóhannesson
sérfræðingur